

На основу члана 16, члана 61. став (1) члана 64. и члана 71. став (1) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) и члана 14. став (3) тачка а) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», број 39/09) генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине, доноси

**ПРАВИЛНИК
О
ПРУЖАЊУ УСЛУГА ВАЗДУШНЕ НАВИГАЦИЈЕ
У ЈЕДИНСТВЕНОМ ЕВРОПСКОМ НЕБУ**

**Члан 1.
(Предмет)**

- (1) Предмет овог Правилника је пружање услуга ваздушне навигације у Јединственом европском небу. Циљ овог Правилника је да успостави заједничке захтјеве за безбједно и ефикасно пружање услуга ваздушне навигације у Босни и Херцеговини.
- (2) Овај Правилник се примјењује на пружање услуга ваздушне навигације за генерални ваздушни саобраћај у складу са и унутар Правилника којим се успоставља оквир за стварање Јединственог европског неба и Уредбе која је саставни дио Додатка I тог Правилника.

**Члан 2.
(Примјењивост)**

Овим Правилником примјењиваће се сљедеће одредбе Додатка I уз овај Правилник:

- а) чланови од 1 – 19 и
- б) Анекси I и II.

**Члан 3.
(Појмови)**

- (1) Појмови »Заједница«, »право Заједнице«, »Уговор о оснивању Европске заједнице«, »Службени лист Европске уније«, »аеродром Заједнице« и »држава чланица«, из Уредбе из Додатка II овога Правилника, читају се у складу са тачкама 2. и 3. Додатка II ЕСАА Споразума.
- (2) У смислу овога Правилника појмови »национална ваздухопловна власт« («national aviation authority») и »национална надлежна власт« («national competent authority») из <Уредбе из Додатка I Правилника, читају се као »Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине«.

**Члан 4.
(Додаци)**

- (1) Додатак I уз овај Правилник чини његов саставни дио.
- (2) Додатак I из става (1) овога члана чини Уредба (ЕС) Бр. 550/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. о пружању услуга ваздушне навигације у Јединственом европском небу (пропис о пружању услуга) (Текст релевантан за ЕЕА)

Члан 5.

(Надлежност за провођење Правилника)

У смислу provedбе Уредбе из Додатка I овога Правилника надлежна је ВНСА, у оквиру надлежности које у подручјима из члана 1. Правилника има на основу Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ број 39/09) и овог Правилника.

Члан 6.

(Тумачење)

У случају нејасноћа у тумачењу и недостатака одредаба овога Правилника мјеродаван је текст Уредбе из Додатка I овога Правилника на енглеском језику, како је објављен у Службеном листу Европске уније.

Члан 7.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у »Службеном гласнику БиХ«.

Број: 1-1-02-2-545-1/10
Бања Лука, 14.04.2010.

Генерални директор
Ђорђе Ратковица, с.р.

**УРЕДБА (ЕС) Бр. 550/2004 ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И САВЈЕТА
од 10. марта 2004.
О пружању услуга ваздушне навигације у Јединственом европском небу
(пропис о пружању услуга)
(Текст релевантан за ЕЕА)**

ЕВРОПСКИ ПАРЛАМЕНТ И САВЈЕТ
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ,

Поштујући Уговор којим се успоставља
Европска заједница, посебно његов
члан 80(2),

Поштујући приједлог Комисије¹,

Поштујући мишљење Европског
економског и социјалног комитета²

Поштујући мишљење Комитета регија³

Поступајући у складу са процедурама
датим у члану 251 Уговора⁴, у свјетлу
заједничког текста који је одобрио
Комитет за нагодбу 11. децембра 2003.

Будући да:

1. Државе чланице су поново изградиле, до различитог нивоа, своје државне пружаоце услуга ваздушне навигације тако што су повећали ниво њихове самосталности и слободе у пружању услуга. Све је више важно да се задовоље минимални захтјеви од јавног интереса у овом новом амбијенту.

¹ ОЈ С 103 Е, 30.4.2002, р. 26.

² ОЈ С 241, 7.10.2002, р. 24.

³ ОЈ С 278, 14.11.2002, р. 13.

⁴ Мишљење Европског парламента од 3. 09. 2002. (ОЈЦ 272 Е, 13.11.2003, п. 303), заједнички став савјет од 18. 03. 2003. (ОЈЦ 129 Е, 3.6.2003, п. 16) и став Европског парламента од 3. 07. 2003. (још није објављен у службеном гласнику). Правно рјешење Европског парламента од 29. 01. 2004. и одлуку Савјета од 2. 02. 2004. године

2. Извјештај Групе на високом нивоу у вези Јединственог европског неба од новембра 2000. године је потврдило потребу за правилима на нивоу Заједнице како би се направила разлика између регулативе и пружања услуга и како би се увео систем сертификавања са циљем да се заштите захтјева јавног интереса, најважније у смислу безбједности и да се побољшају механизми наплате.

3. Пропис (ЕС) бр. 549/2004 Европског парламента и Савјета од 10. 03. 2004. године (оквирни Пропис)⁵ који одређује оквир за стварање Јединственог европског неба.

4. Како би се створило Јединствено европско небо, требају се усвојити мјере како би се осигурало безбједно и ефикасно пружање услуга ваздушне навигације у складу са организацијом и употребом ваздушног простора као што је наведено у Пропису (ЕС) бр. 551 Европског парламента и Савјета од 10.03. 2004. године који се односи на организацију и употребу ваздушног простора у Јединственом европском небу (пропис о ваздушном простору)⁶. Успостављање усклађене организације за пружање таквих услуга је важно за адекватан одговор на захтјеве корисника ваздушног простора и како би се регулисао ваздушни саобраћај на безбједан и ефикасан начин.

⁵ Види страну 1 овог Службеног гласника.

⁶ Види страну 20 овог Службеног гласника.

5. Пружање услуга ваздушног саобраћаја, као што је предвиђено овим прописом, је повезано са примјеном моћи јавних овлашћења, која нису економске природе оправдавајући примјену Уговора о правилима конкуренције.
6. Државе чланице су одговорне за надгледање безбједног и ефикасног пружања услуга ваздушне навигације и за контролу поштовања општих захтјева који су успостављени на нивоу Заједнице, од стране пружаоца услуга ваздушне навигације.
7. Државама чланицама би се требало дозволити да повјере признатим организацијама, које имају техничко искуство, верификацију поштовања општих захтева који су успостављени на нивоу Заједнице, од стране пружаоца услуга ваздушне навигације.
8. Лаке операције система ваздушног саобраћаја такође захтјевају једнообразне безбједоносне стандарде за пружаоце услуга ваздушне навигације.
9. Требају се подузети кораци да се ускладе системи за лиценцирање контролора како би се побољшала расположивост контролора и како би се унаприједило узајамно признавање лиценци.
10. Гарантујући континуитет пружања услуга, треба се успоставити општи систем за сертификавање пружаоца услуга ваздушне навигације, који успоставља начине за одређивање правила и обавеза тих пружаоца услуга као и за редован надзор примјењивања тих захтјева.
11. Услови приложени из сертификате би требали бити објективно оправдани и не требају бити дискриминаторни, требају бити сразмјерни и транспарентни као и компатибилни са релевантним међународним стандардима.
12. Сертификати би требали бити узајамно признати у свим државама чланицама како би дозволили пружаоцима услуга ваздушне навигације да пружају услуге у држави чланици која им није издала сертификат, унутар граница безбједоносних захтјева.
13. Пружање услуга комуникације, навигације и наздора, као и пружање услуга ваздухоловних информација би требало бити организовано у складу са тржишним условима узимајући у обзир посебне карактеристике таквих услуга и одржавајући висок ниво сигурности.
14. Ради олакшавања безбједног поступања са ваздушним саобраћајем преко граница држава чланица у корист корисника ваздушног простора и њихових путника, систем сертификавања треба омогући државама чланицама да одреде пружаоце услуга у ваздушном саобраћају без обзира гдје су они сертификовани.
15. На основу своје анализа безбједности, државе чланице ће бити у могућности да одреде једног или више пружаоца метеоролошких услуга за цијели или дио ваздушног простора под својом одговорношћу, без потребе организовања тендера.
16. Пружаоци услуга ваздушне навигације успоставиће и одржавати блиску сарадњу са војним органима одговорним за активности које могу утицати на генерални ваздушни саобраћај, кроз одговарајуће споразуме.
17. Рачуни свих пружаоца услуга ваздушне навигације требају осигурати максималну транспарентност.

18. Увођење усклађених принципа и услова за приступање оперативним подацима требају олакшати пружање услуга ваздушне навигације и операције корисника ваздушног простора и аеродрома у новом окружењу.
19. Услови наплате који се примјењују на кориснике ваздушног простора требају бити праведни и транспарентни.
20. Корисничке наплате требају осигурати накнаду за опрему и услуге које изврше пружаоци услуга ваздушне навигације и државе чланице. Ниво корисничке наплате треба бити пропорционалан трошковима, узимајући у обзир циљеве који се односе на сигурност и економску ефикасност.
21. Не смије постојати дискриминација између корисника ваздушног простора у погледу пружања еквивалентних услуга ваздушне навигације.
22. Пружаоци услуга ваздушне навигације нуде одређену опрему и услуге директно везане за операције ваздухоплова и требају да надокнаде трошкове у складу са принципом 'корисници плаћају', што значи да корисници ваздушног простора требају плаћати за трошкове које они направе у, или најближе могуће, моменту коришћења.
23. Вожно је осигурати транспарентност повећања трошкова опреме или услуга. Дакле, све промјене у систему или нивоу наплате се требају објаснити корисницима ваздушног простора; такве наплате или инвестиције предложене од стране пружаоца услуга ваздушне навигације требају се објаснити као дио размјене информација између њиховог менаџмента и корисника ваздушног простора.
24. Треба постојати начин за модулацију наплате који доприноси максимизовању капацитета распрострањеног система. Финансијски подстицаји могу бити користан начин да се убрза увођење опреме на земљи или у ваздуху која повећава капацитет, користећи високе перформансе или неутрализујући неугодности проузроковане одабиром мање пожељних рута.
25. У контексту ових прихода који су повећани како би се осигурао разуман поврат средстава а у директној вези са уштедама од ефикасних побољшања, Комисија треба проучити могућност успостављања резерви са циљем смањења утицаја изненадних повећања наплата корисницима ваздушног простора за вријеме смањеног нивоа саобраћаја.
26. Комисија треба испитати изводљивост организовања привремене финансијске помоћи за мјере којима се повећава капацитет цјелокупног система европске контроле летења.
27. Успостављање наметања наплате корисницима ваздушног простора треба бити редовно разматрано од стране Комисије уз сарадњу са Eurocontrol-ом, и са државним надзорним органима и корисницима ваздушног простора.
28. Због посебне осјетљивости информација које се односе на пружаоце услуга ваздушне навигације, државни надзорни органи неће открити информације које су пословна тајна, без предрасуда према организацији система за надгледање и објављивање изведбе тих пружаоца,

СУ УСВОЈИЛИ ОВАЈ ПРОПИС:

ПОГЛАВЉЕ И

ОПШТЕ

Члан 1.

Предмет и циљ

1. Унутар оквириног прописа, овај пропис се односи на пружање услуга ваздушне навигације у Јединственом европском небу. Циљ овог прописа је да успостави заједничке захтјеве за безбједно и ефикасно пружање услуга ваздушне навигације у Заједници.

2. Овај пропис се примјењује на пружање услуга ваздушне навигације за генерални ваздушни саобраћај у складу са и унутар оквириног прописа.

Члан 2.

Задаци државних надзорних органа

1. Државни надзорни органи наведени у члану 4. оквириног прописа ће осигурати одговарајући надзор примјене овог прописа, нарочито са обзиром на безбједне и ефикасне операције пружаоца услуга ваздушне навигације који пружају услуге у ваздушном простору који је под одговорношћу државе чланице која је номинирала или успоставила дотични орган.

2. Дакле, сваки надзорни орган ће организовати одговарајуће инспекције и прегледе да провјери поштовање захтјева овог прописа. Дотични пружаоци услуга ваздушне навигације олакшаће тај посао.

3. Функционални блокови ваздушног простора који се протежу на ваздушни простор који је под одговорношћу више од једне државе чланице, дотичне државе чланице ће закључити споразум о надзору у складу са овим Чланом са обзиром на пружаоце услуга ваздушне навигације који пружају услуге у овим блоковима. Државе чланице могу закључити споразум о надзору, у складу са овим чланом, за пружаоце услуга ваздушне навигације који пружају услуге у држави чланици која није његово матично мијесто операција.

4. Државни надзорни органи ће направити одговарајуће споразуме за блиску сарадњу како би осигурали адекватан надзор пружаоца услуга ваздушне навигације који посједује важећи сертификат једне државе чланице а који такође пружа услуге које се односе на ваздушни простор под одговорношћу друге државе чланице. Таква сарадња ће укључивати споразуме за случајеве који се односе на непоштовање примјењивих заједничких захтјева наведених у Члану 6 или услова наведених у Анексу II.

Члан 3.

Признате организације

1. Државни надзорни органи могу одлучити да делегирају, потпуно или дјелимично, инспекцију и прегледе наведене у члану 2(2) признатим организацијама које испуњавају захтјеве из Анекса I.

2. Признање које додијели државни надзорни орган важиће унутар Заједнице на период од три године и може се продужити. Државни надзорни органи могу дати инструкцију било којој признатој организацији лоцираној у Заједници да предузме ове инспекције и прегледе.

Члан 4.

Безбједоносни захтјеви

Комисија ће, у складу са процедуром из Члана 5(3) оквириног прописа, идентификовати и усвојити Eurocontrol-ове регулаторне захтјеве за безбједност (ESARRs) и припадајуће им амандмане унутар овог Прописа који ће бити обавезни у складу са законом Заједнице. Објављивање ће бити у форми референци на те ESARRs у Службеном гласнику Европске уније.

Члан 5.

Лиценцирање контролора

Након ступања на снагу овог прописа, Комисија ће презентовати, ако буде погодно, приједлог о лиценцирању контролора Европском парламенту и Савјету, што је прије могуће.

ПОГЛАВЉЕ II

ПРАВИЛА ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА

Члан 6.

Заједнички захтјеви

Заједнички захтјеви за пружање услуга ваздушне навигације биће успостављени у складу са процедуром из члана 5(3) оквирног прописа. Заједнички захтјеви ће садржати слиједеће:

- техничку и оперативну компетентност и прикладност,
- системе и процесе за управљање сигурношћу и квалитетом,
- системе извјештавања,
- квалитет услуга,
- финансијску способност,
- покриће одговорности и осигурања,
- власничку и организациону структуру укључујући спрјечавање сукоба интереса,
- кадровско попуњавање укључујући адекватне планове за запошљавање,
- безбједност.

Члан 7.

Сертификовање пружаоца услуга ваздушне навигације

1. Државе чланице ће сертификовати пружање услуга ваздушне навигације унутар Заједнице.

2. Захтјев за сертификовање ће се подносити државним надзорним органима државе чланице тамо гдје подносилац захтјева има своје матично мјесто операција и, ако постоји, своју регистровану канцеларију.

3. Државни надзорни органи издаће сертификат пружаоцима услуга ваздушне навигације ако поштују заједничке захтјеве из члана 6. Сертификати могу бити издати појединачно за сваку врсту услуге ваздушне навигације као што је то дефинисано у члану 2. оквирног прописа или за скуп таквих услуга, прије свега, када пружалац услуга ваздушне навигације, ма какав његов правни статус био, оперише и одржава сопствене системе комуникације, навигације и надгледања. Сертификати ће се редовно проверавати.

4. Сертификати ће спЕсификовати права и обавезе пружаоца услуга ваздушне навигације укључујући приступ услугама корисницима ваздушног простора, без дискриминације, са посебним обзиром на сигурност. Сертификовање се може извршити само у складу са условима наведеним у Анексу II. Такви услови ће бити објективно оправдани, недискриминаторни, пропорционални и транспарентни.

5. Без озбира на параграф 1, државе чланице могу дозволити пружање услуга ваздушне навигације у цијелом или дијелу ваздушног простора под њиховом одговорношћу без сертификовања у случајевима гдје им пружаоци тих услуга првобитно нуде кретање ваздухоплова које не спада у генерални ваздушни саобраћај. У овим случајевима, дотичне државе чланице информисаће Комисију и друге државе чланице о својој одлуци и мјерама предузетим да се осигура максимално поштовање заједничких захтјева.

6. Без nanoшења штете одредбама из члана 8. и у складу са Чланом 9. издавање сертификата ће омогућити пружаоцима услуга ваздушне навигације да понуде своје услуге другим пружаоцима услуга ваздушне навигације, корисницима ваздушног простора и аеродромима унутар Заједнице.

7. Државни надзорни органи надзираће поштовање заједничких захтјева и услова приложених уз сертификате. Детаљи таквог надзора би ће укључени у годишње извјештаје која подносе државе чланице у складу са чланом 12(1) оквирног прописа. Ако државни надзорни орган установи да власник сертификата више не испуњава таквезахтјеве или услове, предузеће одговарајуће мјере осигуравајући континуитет услуга. Те мјере могу укључују и опозив сертификата.

8. Држава чланица ће признати било који сертификат издат у другој држави чланице у складу са овим Чланом.

9. У посебним околностима, државе чланице могу одгодити поштовање одредби овог Члана до шест мјесеци од датума наведеног у Члану 19(2). Државе чланице обавијестиће Комисију о таквом одгађању наводећи разлоге за то.

Члан 8.

Одређивање пружаоца услуга контроле летења

1. Државе чланице ће осигурати пружање услуга контроле летења на ексклузивној основи унутар одређених блокова ваздушног простора с обзиром на ваздушни простор под њиховом надлежношћу. У ове сврхе, државе чланице ће одредити пружаоца услуга контроле летења који посједује важећи сертификат у Заједници.

2. Државе чланице ће дефинирати права и обавезе које ће испуњавати одређени пружаоци услуга. Обавезе

могу садржати услове за правовремено снабдјевање релевантним информацијама омогућујући идентифицирање свих ваздухоплова који се крећу у ваздушном простору под њиховом одговорношћу.

3. Државе чланице имају неограничено право да изаберу пружаоца услуга, уз увјет да испуњава захтјеве и услове из члана 6. и 7.

4. Што се тиче функционалних блокова ваздушног простора, успостављених у складу са чланом 5. прописа о ваздушном простору, који се протежу преко ваздушног простора под оговорношћу више од једне државе чланице, дотичне државе чланице заједно ће одредити једног или више пружаоца услуга, барем један мјесец прије имплементације блока ваздушног простора.

5. Државе чланице ће одмах информисати Заједницу и друге државе чланице о било каквој одлуци унутар оквира овог Члана о одређивању пружаоца услуга контроле летења унутар одређених блокова ваздушног простора у ваздушном простору унутар њихове одговорности.

Члан 9.

Одређивање пружаоца метеоролошких услуга

1. Државе чланице могу одредити пружаоца метеоролошких услуга који ће осигуравати, на ексклузивној основи, све или само дио метеоролошких података у цијелом или у дијелу ваздушног простора под њиховом одговорношћу, узимајући у обзир фактор сигурности.

2. Државе чланице без одлагања информишу Комисију и друге државе чланице о било каквој одлуци унутар оквира овог Члана у вези одређивања пружаоца метеоролошких услуга.

Члан 10.

Односи између пружаоца услуга

1. Пружалацу услуга ваздушне навигације могу користити услуге других пружаоца услуга који су сертификовани у Заједници.

2. Пружаоци услуга ваздушне навигације ће формализирати свој радни однос писменим споразумима или једнако правним уређењима, наводећи одређене дужности и функције које ће преузети сваки пружалац услуга и дозволити размјену оперативних података између свих пружаоца услуга све док се то односи на генерални ваздушни саобраћај. Државни надзорни органи или дотинчи органи бити ће обавијештени о таквим аранжманима.

3. У случајевима који обухватају услуге контроле летења, биће потребно одобрење дотичне државе чланице. У случајевима који обухватају пружање метеоролошких услуга, одобрење дотичне државе чланице биће потребно ако је пружаоц услуга одређен на ексклузивној основи у складу са Чланом 9(1).

Члан 11.

Односи са војним органима

Државе чланице ће, унутар контекста заједничке политике транспорта, подузети неопходне кораке како би осигурале да се успоставе писани споразуми или нека еквивалентна правна уређења између надлежних цивилних и војних органа, у смислу управљања одређеним блоковима ваздушног простора.

Члан 12.

Транспарентност рачуна

1. Пружаоци услуга ваздушне навигације, ма који био њихов систем власништва или правне форме, ће сачинити, поднијети на ревизију и објавити своја финансијска извјештаје. Ова извјештаје ће бити у складу са међународним рачуноводственим стандардима усвојеним од стране Заједнице. Тамо гдје, због правног

статуса пружаоца услуга, потпуна усклађеност са међународним рачуноводственим стандардима није могућа, пружалац ће настојати да постигне ту усклађеност до највећег могућег степена.

2. У сваком случају, пружаоци услуга ваздушне навигације објавиће годишњи извјештај и редовно вршити независне ревизије.

3. Када врши пружање скупа услуга, пружаоци услуга ваздушне навигације ће, у свом интерном рачуноводству, идентификовати релевантне трошкове и добит за услуге ваздушне навигације, у складу са принципима Eurocontrol-а за успостављање базе трошкова за наплату за рутне капацитете и прорачуна јединичних стопа и, гдје је погодно, водити јединствене рачуне за друге услуге, јер је то потребно ако су те услуге осигуране другим одвојеним подухватима.

4. Државе чланице ће именовати компетентне органе који ће имати право приступа рачунима пружаоца услуга који пружају услуге у оквиру ваздушног простора под њиховом одговорношћу.

5. Државе чланице могу примјенити прелазне одредбе Члана 9. Прописа (ЕС) Бр. 1606/2002 Европског Парламента и Савјета од 19. јула 2002 о примјени међународних рачуноводствених стандарда¹ пружаоцима услуга ваздушне навигације који спадају у оквир тог Прописа.

Члан 13.

Пристап и заштита података

1. Што се тиче генералног ваздушног саобраћаја, релевантни оперативни подаци бити ће размијењивани, у стварном времену, између свих пружаоца услуга ваздушне навигације, корисника ваздушног простора и аеродрома, како би се олакшале њихове

¹ OJ L 243, 11.9.2002, p. 1..

оперативне потребе. Ови подаци бити ће кориштени само за оперативне сврхе.

2. Приступ релевантним оперативним подацима биће одобрен одговарајућим органима, сертификованим пружаоцима услуга ваздушне навигације, корисницима ваздушног простора и аеродромима на недискриминирајућој основи.

3. Сертификовани пружаоци услуга, корисници ваздушног простора и аеродроми успоставиће стандардне услове приступа њиховим релевантним оперативним подацима који нису наведени у параграфу 1. Националне надзорне власти ће одобрити такве стандардне услове. Детаљна правила која се односе на такве услове ће бити успостављена, гдје је погодно, у складу са процедуром наведеном у члану 5(3) оквирног Прописа.

ПОГЛАВЉЕ III

ШЕМА НАПЛАТЕ

Члан 14.

Опште

У складу са захтјевима Члана 15. и 16., шема наплате за услуге ваздушне навигације биће развијене, што доприноси постизању веће транспарентности у односу на одређивање, наметање и примјену наплата корисницима ваздушног простора. Ова шема такође биће у складу са чланом 15. Чикашке конвенције из 1944. године о Међународном Цивилном Ваздухопловству и Eurocontrol-овим системом наплата рутних трошкова.

Члан 15.

Принципи

1. Шема наплате биће базирана на трошковима услуга ваздушне навигације настале од стране пружаоца услуга у корист корисника ваздушног

простора. Шемом ће се алоцирати трошкови по категоријама корисника.

2. Слиједећи принципи ће се примјењивати за успостављање базе трошкова за наплате:

(а) трошак који ће се дијелити између корисника ваздушног простора ће бити пуни трошак који настаје пружењем услуга ваздушне навигације, укључујући одговарајуће износе камате на капиталне инвестиције и амортизације средстава, као и трошкове одржавања, операција, управе и администрације;

(б) трошкови који се узимају у обзир у овом контексту ће бити они који су процјењени у односу на опрему и услуге које су извршене и имплементирани у складу са Регионалним Планом Ваздушне Навигације ICAO-а, Европска регија. Такође могу укључити трошкове настале од стране националних надзорних власти и/или признатих организација, као и друге трошкове настале од стране релевантне државе чланице и пружаоца услуга а односе се на пружање услуга ваздушне навигације;

(ц) трошкови различитих услуга ваздушне навигације ће бити идентификовани посебно, као што је наведено у члану 12(3);

(д) међусобна субвенција између различитих услуга ваздушне навигације бити ће дозвољена само када је објективним оправдана и када је јасно идентифицирана;

(е) биће гарантована транспарентност базе трошкова за наплате. Правила имплементирања осигуравања информација од стране пружаоца услуга усвојиће се у циљу прегледа прогноза, стварних трошкова и прихода. Информације ће се редовно резмјењивати између националних надзорних власти, пружаоца услуга, корисника ваздушног простора, Комисије и Eurocontrol-а.

3. Без nanoшења штете Eurocontrol-овом систему наплате трошкова прелета, државе чланице ће се повиновати слиједећим принципима за успостављање наплата у сагласности са параграфом 2:

(а) Наплате ће се успоставити ради расположивости услуга ваздушне навигације под недискриминаторним условима. Приликом наплата различитим корисницима ваздушног простора за коришћење исте услуге, неће се правити разлика у односу на националност или категорију корисника;

(б) изузеће одређених корисника, нарочито за мале и државне ваздухоплове, може бити дозвољено, под условом да наплата таквог изузећа не преноси на друге кориснике;

(ц) услуге ваздушне навигације могу произвести довољне приходе који могу премашити све директне и индиректне оперативне трошкове, и могу осигурати умјерен поврат средстава који доприносе неопходним капиталним инвестицијама;

(д) наплате ће одражавати трошак услуга ваздушне навигације и средстава доступних корисницима ваздушног простора, узимајући у обзир релативне продуктивне капацитете различитих типова ваздухоплова;

(е) наплате ће подржавати сигурно, ефикасно и ефективно пружање услуга ваздушне навигације с обзиром на високи ниво сигурности и ефикасност трошкова и стимулисати ће интегрисано пружање услуга. Ради тога, те наплате се могу користити како би се осигурали:

- механизми, укључујући подстицај који се састоји од финансијских предности и сметњи, за подстицање пружаоца услуга ваздушне навигације и/или корисника ваздушног простора да подрже побољшања у управљању током ваздушног

саобраћаја као што су повећања капацитета и смањења кашњења, при томе одржавајући оптимални ниво безбједности. Одлука да ли ће се примјенити ти механизми је само одговорност сваке државе чланице,

- приходи који доприносе пројектима дизајнираним да помогну посебним категоријама корисника ваздушног простора и/или пружаоце услуга ваздушне навигације како би побољшали колективну инфраструктуру ваздушне навигације, пружање услуга ваздушне навигације и употребу ваздушног простора.

4. Правила имплементирања у подручјима која су покривана параграфима 1, 2 и 3 ће бити успостављена у складу са процедуром наведеној у Члану 8. оквирног Прописа.

Члан 16.

Преглед наплата

1. Комисија ће осигурати стални преглед поштовања принципа и правила наведених у члану 14. и 15., у сарадњи са државама чланицама. Комисија ће настојати да успостави неопходне механизме за коришћење експертизе Eurocontrol-а.

2. На захтјев једне или више држава чланице које сматрају да се горе наведени принципи и правила не примјењују на одговарајући начин, или на своју иницијативу, Комисија ће извршити истрагу о било којем исказу о непоштивању или непримјењивању дотичних принципа и/или правила. У року од два мјесеца од пријема захтјева, након саслушања дотичне државе чланице и након консултација са Комитетом Јединственог неба у складу са процедуром наведеном у члану 5(2) оквирног Прописа, Комисија ће донијети одлуку о примјени Члана

14. и 15. и да ли се таква пракса може наставити.

3. Комисија ће објавити своју одлуку државама чланицама и о томе информисати пружаоца услуга, докле то закон налаже. Било која држава чланица може Савјету упутити одлуку Комисије у року од једног мјесеца. Савјет може донијети другу одлуку, одлучујући условљеном већином, у року од једног мјесеца.

ПОГЛАВЉЕ IV

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Прилагођавање техничком прогресу

1. У циљу прилагођавања техничким развојима, Анекси се могу подесити у складу са процедуром наведеном у члану 5(3) оквирног Прописа.

2. Комисија ће објавити правила имплементације усвојена на бази овог Прописа у Службеном гласнику Европске уније.

Члан 18.

Повјерљивост

1. Националне надзорне власти, дјелујући у складу са њиховом националном легислативом, и Комисија неће открити информације повјерљиве

природе, посебно информације о пружаоцима услуга ваздушне навигације, њиховим пословним односима или њиховим трошковима.

2. Параграф 1 неће штетити праву откривања ових информација од стране националних надзорних власти, гдје су те информације изузетно важне за испуњавање њихових дужности, и у којем ће случају такво откривање бити сразмјерно и поштиваће се легитимни интерес пружаоца услуга ваздушне навигације у заштити њихових пословних тајни.

3. Осим тога, параграф 1 неће спријечити откривање информација, осим информација повјерљиве природе, о условима и изведби пружања услуга.

Члан 19.

Ступање на снагу

1. Овај Пропис ступа на снагу двадесет дана од његовог објављивања у Службеном гласнику Европске уније.

2. Међутим, члан 7. и 8. ће ступити на снагу годину дана након објављивања заједничких захтјева у Службеном гласнику Европске уније, као што је наведено у члану 6.

Овај Пропис ће бити обавезујући у цијелости и директно примјењиван у свим државама чланицама.

Донесен у Стразбуру, 10 Марта 2004.

За Еуропски Парламент

Предсједник

P. COX

За Савјет

Предсједник

D. ROCHE

АНЕКС И

ЗАХТЈЕВИ ЗА ПРИЗНАТЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Призната организација:

- мора бити у могућности да документује обимно искуство у процјени јавних и приватних лица у сектору ваздушног транспорта, нарочито пружаоца услуга ваздушне навигације и у другим сличним секторима на једном или више подручја које покрива овај Пропис,
- мора имати свеобухватна правила и прописе за периодичне прегледе горе споменутих лица, објављене и континуирано допуњаване и побољшаване кроз истраживања и развојне програме,
- не смије бити контролисана од стране пружаоца услуга ваздушне навигације, управе аеродрома или других тијела комерцијално укључених у пружање услуга ваздушне навигације или у ваздушни транспорт,
- мора имати значајно техничко, управно, истраживачко особље и особље које пружа подршку сразмјерно задацима које треба извршити,
- мора бити управљана и руковођена на такав начин да се осигура повјерљивост информација захтјеваних од администрације,
- мора бити спремна да пружи релевантне информације односној националној надзорној власти,
- мора имати дефинисану и документирану сопствену политику, циљеве и приврженост квалитету и осигурати да је њена политика разумљива, имплементирана и одржавана на свим нивоима организације,
- мора имати развијен, имплементиран и одржаван ефективан унутарњи систем квалитета базиран на одговарајућим дијеловима међународно признатих стандарда квалитета у складу са EN 45004 (инспекцијска тијела) и са EN 29001, како је протумачено од стране IACS Захтијева шеме сертификавања система квалитета,
- мора бити предметом сертификавања свога система квалитета од стране независног тијела ревизора признатих од стране органа државе чланице гдје је лоцирана.

АНЕКС II

УСЛОВИ КОЈИ СЕ ПРИЛАЖУ СЕРТИФИКАТИМА

1. Сертификати ће спЕСификовати:

(а) национални надзорни орган који издаје сертификат;

(б) подносилаца (име и адреса);

(ц) услуге које су сертифициване;

(д) изјава о сагласности подносиоца са заједничким захтјевима, како је дефинисано у Члану 6. овог Прописа;

(е) датум издавања и период валидности сертификата.

2. Додатни услови приложени сертификатима могу бити, ако је погодно, у вези са:

(а) недискриминаторним приступом услугама за кориснике ваздушног простора и захтјеваним нивоом учинка таквих услуга, укључујући сигурност и нивое интероперабилности;

(б) оперативним спЕСификацијама одређених услуга;

(ц) роком до којег услуге требају бити извршене;

(д) разном оперативном опремом која се користи за одређену услугу;

(е) оградивањем или ограничењем вршења услуга другачијих од оних које се односе на пружање услуга ваздушне навигације;

(ф) уговорима, споразумима или другим аранжманима између пружаоца услуга и треће стране које се тиче услуга(е);

(г) пружањем разумно захтјеваних информација за потврђивање усклађености услуга са заједничким захтјевима, укључујући планове, финансијске и оперативне податке као и веће измјене у типу и/или обиму пружених услуга ваздушне навигације;

(х) било којим другим законским условима који нису спЕСифични за услуге ваздушне навигације, као што су услови који се односе на суспензију или опозив сертификата.

